

องค์ประกอบการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในรูปแบบเทศบาลนคร
The Elements of Thailand Local Educational Administration
in form of City Municipality

สุนิตา ยิงเจริญสมสุข¹
ศิลาชัย สุวรรณมณี²

Sunita Yingcharoensomsuk¹
Sinchai Suwanmanee²

Received : August 13, 2020 Revised : October 15, 2020 Accepted : November 5, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เทศบาลนคร ในประเทศไทยทั้งหมด จำนวน 30 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสืบค้นเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนครทุกแห่ง นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นองค์ประกอบการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการบริหารการศึกษา ได้แก่ สำนักงานการศึกษา หรือกองการศึกษา ทั้งนี้ ขนาดของหน่วยงานขึ้นอยู่กับจำนวนสถานศึกษา รวมถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด ประกอบกับภารกิจ หน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งพื้นที่ที่มีเทศบาลนครตั้งอยู่มากที่สุด ได้แก่ ภาคกลาง และภาคใต้ นอกจากนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารการศึกษาของเทศบาลนครที่มากที่สุด ได้แก่ สำนักงานการศึกษา ซึ่งการแบ่งส่วนฝ่ายงาน สำหรับการบริหารการศึกษา พบว่า มีการแบ่งส่วน จำนวน 3 ส่วน การแบ่งหน่วย จำนวน 2 หน่วย การแบ่งฝ่าย จำนวน 16 ฝ่าย และการแบ่งงาน จำนวน 23 งาน เทศบาลนครจึงถือเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมในการบริหารการศึกษา ทั้งในด้านขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร และงบประมาณ ซึ่งปัจจุบัน เทศบาลนครจำนวนไม่น้อยที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตชุมชน จนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและสังคมท้องถิ่น

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลนคร

^{1,2} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Faculty of Education Thaksin University

¹ Corresponding author Email: sunitye@gmail.com

Abstract

This research aimed to study the current situation in the educational administration of the local government organization in form of city municipality. The population used in this research was all 30 city municipalities in Thailand. Data were collected from search documents related to the educational administration of all local government organizations in form of city municipalities. They were analyzed, synthesized, and summarized as the educational administration components of the local government organization in form of city municipality. The research results were found that the elements of Thailand local educational administration in form of city municipality founded that department for educational administration is the bureau of education or education division. The size of the department depends on number of educational institutions including children development center combined with the mission duties and responsibilities of each educational arrangement. Most of municipalities are in the central, southern, northern, and northeastern, respectively. In addition, the most responsible department for educational administration is the bureau of education. For division of education founded that there are 3 divisions, 2 units, 16 subdivisions, and 23 sections. Therefore, the municipality is considered to be ready in education administration in terms of size, area, population and budget. Currently, most of municipalities can provide quality education management and to be a part of the community's way of life until being accepted by parents and communities.

Keywords: Educational Administration, Local Government Organization, City Municipality

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาระดับฐานราก นอกเหนือจากการจัดการศึกษาในระบบแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมอาชีพ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่สมาชิกในชุมชน เนื่องจากมีทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและมีจำนวนโรงเรียนที่เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ทำให้สามารถบริหารจัดการและกำกับดูแลได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ยังสามารถจัดการดูแลหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของวิถีชีวิตในแต่ละชุมชนอีกด้วย

กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น นอกจากเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แล้ว ยังเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 อันเป็นกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคน สามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) เพื่อให้การพัฒนาประเทศในทุกกระบวนมีความสอดคล้องกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดวิสัยทัศน์การศึกษาท้องถิ่น ไว้ว่า ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยพลังประชารัฐ บนพื้นฐานความเป็นไทย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืน โดยมีพันธกิจ ดังนี้ (1) จัดการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต(2) ส่งเสริมพัฒนาให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3) ขับเคลื่อนพลังประชารัฐให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (4) ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (5) น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (6) พัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2561)

นอกจากนี้ สิ่งสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ดำเนินการ คือ การให้โอกาสแก่เด็กทุกกลุ่มได้เข้าเรียน และได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากครูที่มีคุณวุฒิตามสาระวิชา และระดับการศึกษาที่สอน มีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย เพื่อช่วยให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน แสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา โดยผู้บริหารมีนโยบายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการให้ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนทุกคน ซึ่งเป็นการให้สิทธิขั้นพื้นฐานตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การดำเนินการดังกล่าวสะท้อนถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ตระหนักถึงความสำคัญของครู ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การที่ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ด้านการศึกษา โดยฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาร่วมมือกัน (ประภาพรพรณ ไชยวงษ์, 2551) ซึ่งหากมีโอกาสได้บริหารงานอย่างต่อเนื่อง ฝ่ายบริหารมีทีมงานที่เข้มแข็ง บุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจ มีความรู้ความสามารถทางการศึกษา และได้รับการพัฒนาเป็นระยะ ย่อมส่งผลดีต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม และย่อมส่งผลดีต่อภาพรวมการจัดการศึกษาทั้งประเทศด้วยเช่นกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร จัดตั้งขึ้นได้ตามความในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 ความว่า เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎร ตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ จึงถือว่ามีความพร้อมในการบริหารการศึกษา ทั้งในด้านขนาดพื้นที่ จำนวนประชากรและงบประมาณทั้งที่ได้รับจัดสรร และงบประมาณที่เทศบาลจัดเก็บเองแล้วส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร เพื่อให้ได้สารสนเทศพื้นฐานในการต่อยอดให้ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มองเห็นภาพปัจจุบันในการบริหารการศึกษาท้องถิ่นซึ่งสามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวไปต่อยอดและพัฒนาสู่การศึกษาวิจัยเพื่อยกระดับศักยภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนครให้ได้คุณภาพมาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เทศบาลนคร ในประเทศไทยทั้งหมด จำนวน 30 แห่ง

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสืบค้นเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนครทุกแห่งและนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นองค์ประกอบการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกข้อมูลการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยองค์ประกอบการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนครสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

การบริหารการศึกษาท้องถิ่น

การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งดำเนินการพัฒนาระบบบริหารการศึกษาเพื่อรองรับและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทได้ดำเนินการพัฒนางานด้านการบริหารการศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. **โครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคล ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต.) ได้กำหนดโครงสร้างสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา เพื่อให้เป็นหน่วยรับผิดชอบด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท โดยกำหนดให้ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทางการศึกษา สำหรับจำนวนบุคลากรด้านการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจที่ดำเนินการในปัจจุบันและภารกิจที่จะดำเนินการในอนาคต รวมถึงกรณีรับโอนการจัดการศึกษาด้วย โดยโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของเทศบาลที่มีโรงเรียนในสังกัด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) พบว่า เทศบาลที่มีโรงเรียนในสังกัด ร้อยละ 58 ไม่มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาเพิ่มเติม ลักษณะการตัดสินใจส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจโดยนายกเทศมนตรี และองค์คณะบุคคลภายในเทศบาล รวมถึงองค์คณะบุคคลที่เทศบาลแต่งตั้งมาจากบุคคลภายนอก ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

2. **การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา** การบริหารงานบุคคล/บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารที่สอดคล้อง และปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ตามระเบียบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 โดยดำเนินการตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการ 3 ระดับ ได้แก่ 1) คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) 2) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และ 3) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด โดย คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) มีอำนาจหน้าที่หลักในการกำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะการแต่งตั้ง การให้พ้นจากตำแหน่ง รวมถึงกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทน ตลอดจนกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นและกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีอำนาจในการแจ้งให้ คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดดำเนินการแก้ไขหลักเกณฑ์ การบริหารงานบุคคลให้ถูกต้องตามมาตรฐานกลาง สำหรับการกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบันมีการกำหนด ตำแหน่ง จำแนกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

1) บุคลากรในสถานศึกษา

1.1) สายงานบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

1.2) สายงานการสอน ได้แก่ ครู และครูผู้ช่วย

1.3) บุคลากรสนับสนุนการสอน (พนักงานจ้างตามภารกิจ) ได้แก่ กลุ่มตำแหน่งการเงิน/บัญชี/พัสดุ กลุ่มตำแหน่งธุรการ/บันทึกข้อมูล กลุ่มตำแหน่งโภชนาการ/อนามัยโรงเรียน กลุ่มตำแหน่งคอมพิวเตอร์/โสตทัศนศึกษา

2) ข้าราชการและพนักงานครูไม่สังกัดสถานศึกษา

2.1) สายงานบริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน

2.2) สายงานนิเทศการศึกษา ได้แก่ ศึกษาพิเศษ

2.3) สายงานการศึกษานอกระบบและส่งเสริมการศึกษา ได้แก่ นักสันทนการ นักวิชาการศึกษา และบรรณารักษ์

2.4) สายงานทั่วไป (บุคลากรทางการศึกษา) ได้แก่ เจ้าพนักงานห้องสมุด เจ้าพนักงานศูนย์เยาวชน เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน

3. การบริหารงานวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดแนวการบริหารงานวิชาการ ตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางสำหรับใช้ในโรงเรียน ซึ่งได้มีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมทักษะทางวิชาการในด้านต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

1.1) อบรมทบทวนการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดหลักสูตรได้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่ง

1.2) พัฒนาบุคลากรระดับปฏิบัติการสอน ให้สามารถวิเคราะห์หลักสูตรสู่แผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ในชั้นเรียนที่เริ่มใช้หลักสูตรในปีการศึกษาแรกของทุกชั้นปี

1.3) ให้เทศบาลและเมืองพัทยาจัดตั้งบุดหนุนสถานศึกษาเพื่อการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกโรงเรียน

2) ด้านกระบวนการเรียนรู้

2.1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2) ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มด้อยโอกาสโดยส่งเสริมให้สถานศึกษาของท้องถิ่นจัดการเรียนการสอนแก่เด็กพิการ

2.3) สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน โดยนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนการสอน

2.4) สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีกรรมการจากชุมชนเป็นกรรมการร่วม และให้สถานศึกษาของเทศบาลเป็นศูนย์บริการชุมชนของเทศบาล

2.5) จัดให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดแนวทางการวัดผลการเรียนตามหลักสูตรได้เอง และต้องมีการประเมินคุณภาพภายในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบประเมินเดียวกัน เพื่อประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ผล และเพื่อใช้วางแผนพัฒนาร่วมกันได้ในทุกระดับ

4. การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัด เป็นเงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย การศึกษาภาคบังคับเด็กด้อยโอกาส การพัฒนาบุคลากรครู การก่อสร้างอาคารเรียน กิจกรรมนันทนาการ การส่งเสริมเด็กและเยาวชน การกีฬา การแก้ไขปัญหายาเสพติด และการถ่ายโอนเป็นค่าอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวันแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานต่าง ๆ โดยแหล่งที่มาของงบประมาณเพื่อการศึกษาของเทศบาลและเมืองพัทยาได้จากแหล่งเงิน ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

1) เงินรายได้ของเทศบาลและเมืองพัทยา

2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ได้แก่ งบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการจัดการศึกษาจากรัฐบาลตามแผนงานจัดการศึกษาปฐมวัย แผนงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและแผนงานส่งเสริมและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. การบริหารสถานศึกษา สำหรับงานบริหารสถานศึกษาในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้จำแนกงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป โดยกำหนดหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

1) งานวิชาการ ประกอบด้วย

1.1) การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

1.2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาจัดหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้จัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลาและทุกสถานที่

1.3) การประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อและนำผลการประเมินผู้เรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย

1.4) การจัดทำสาระหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาในชุมชน และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดการศึกษา

1.5) ให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

1.6) ให้สถานศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

1.7) จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

1.8) สถานศึกษาต้องได้รับการประเมินคุณภาพอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี

1.9) ให้สถานศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2) งานงบประมาณ สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากร

3) งานบุคคล มีอำนาจในการบริหารงานบุคคลของตนเอง

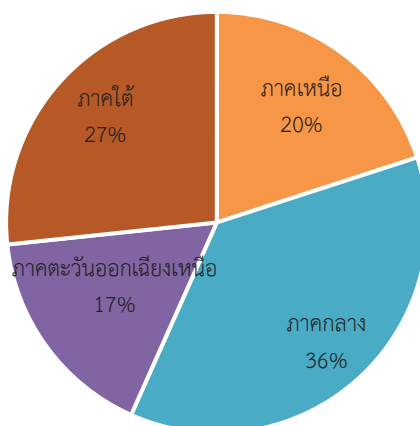
4) งานบริหารทั่วไป มีอำนาจในการบริหารงานทั่วไป

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการในการบริหารและการจัดการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับส่วนกลางจนถึงระดับท้องถิ่น ซึ่งการจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารที่สอดคล้องและเป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติต่าง ๆ เช่นเดียวกับข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกประการ โดยการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย 1) คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.บ.) 2) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และ 3) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด โดยคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานกลางในการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่งของข้าราชการส่วนท้องถิ่น รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอีกด้วย ในด้านการบริหารวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดแนวทางการบริหารวิชาการตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอน กระบวนการเรียนรู้ โดยให้การสนับสนุนในการอบรมพัฒนาครู และการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในส่วนของการบริหารงบประมาณ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดโดยแหล่งที่มาของ งบประมาณเพื่อการศึกษามาจาก 1) เงินรายได้ของเทศบาลและเมืองพัทยา 2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล สำหรับการบริหารทั่วไป พบว่า เทศบาลส่วนใหญ่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาทุกระบบให้ ประชาชนอย่างทั่วถึงอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งผู้ร่วม วางแผนการศึกษาเป็นผู้บริหารโรงเรียน คณะเทศมนตรี ครูและผู้บริหารในสัดส่วนใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ การบริหารจัดการด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้รับการส่งเสริมสนับสนุน จากกระทรวงมหาดไทยมากที่สุดอีกด้วย

องค์ประกอบการบริหารการศึกษาท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร

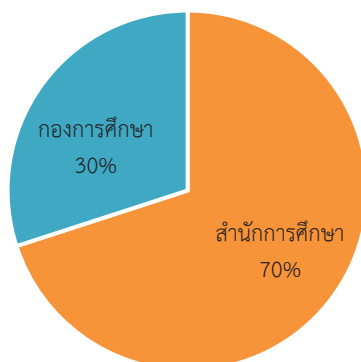
ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด้านการ บริหารการศึกษา คือ สำนักการศึกษา หรือกองการศึกษา โดยขนาดของหน่วยงานขึ้นอยู่กับ จำนวน สถานศึกษา รวมถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด ประกอบกับภารกิจ หน้าที่และความรับผิดชอบในการจัด การศึกษาแต่ละแห่ง รายละเอียดดังนี้

แผนภูมิที่ 1 จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลนครในประเทศไทย

จากแผนภูมิที่ 1 พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลนครในประเทศไทยมีทั้งสิ้น จำนวน 30 แห่ง ภาคกลาง จำนวน 11 แห่ง แจกแจงคิดเป็นร้อยละ 36 ภาคใต้ จำนวน 8 แห่ง แจกแจง คิดเป็นร้อยละ 27 ภาคเหนือ จำนวน 6 แห่ง แจกแจงคิดเป็นร้อยละ 20 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 แห่ง แจกแจงคิดเป็นร้อยละ 17

นอกจากนี้ จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ภาคกลาง มีจำนวนเทศบาลนครที่มีได้เป็นที่ตั้งของศาลากลาง จังหวัดและมีได้มีชื่อเรียกตามชื่อจังหวัดมากที่สุด จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ 1) เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัด ชลบุรี 2) เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ จังหวัดชลบุรี 3) เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 4) เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี และ 5) เทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก และภาคใต้ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนภูมิที่ 2 จำนวนหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารการศึกษา

จากแผนภูมิที่ 2 แสดงจำนวนหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารการศึกษา พบว่า จำนวนหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ได้แก่ สำนักการศึกษา มีจำนวน 21 แห่ง แจกแจงคิดเป็นร้อยละ 70 และกองการศึกษา จำนวน 9 แห่ง แจกแจงคิดเป็นร้อยละ 30

นอกจากนี้ จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ภาคกลาง มีจำนวนหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารการศึกษาในระดับกองการศึกษา มากที่สุด จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ 1) เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี 2) เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ จังหวัดชลบุรี 3) เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 4) เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี 5) เทศบาลนครระยอง 6) เทศบาลนครสมุทรปราการ และ 7) เทศบาลนครสมุทรสาคร รองลงมา คือ ภาคเหนือ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ 1) เทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก และ 2) เทศบาลนครพิษณุโลก

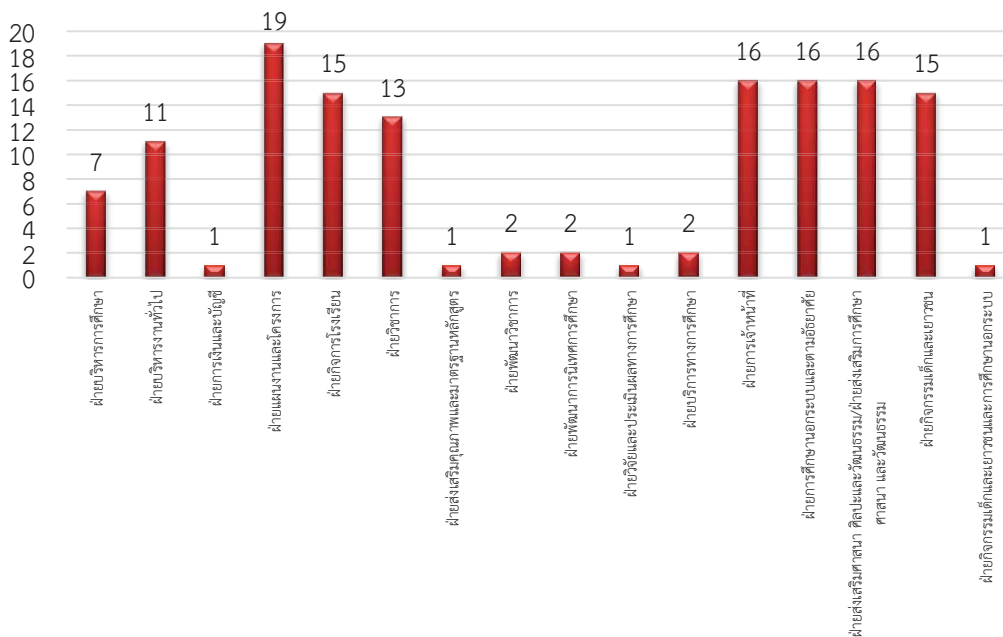
แผนภูมิที่ 3 จำนวนการแบ่งส่วนสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร

จากแผนภูมิที่ 3 แสดงจำนวนการแบ่งส่วนสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร พบว่า เทศบาลนคร ที่กำหนดให้มีส่วนบริหารการศึกษา จำนวน 21 แห่ง เทศบาลนครที่กำหนดให้มีส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 19 แห่ง และเทศบาลนครที่กำหนดให้มีส่วนการศึกษานอกระบบและส่งเสริมอาชีพ จำนวน 1 แห่ง

แผนภูมิที่ 4 จำนวนการแบ่งหน่วยสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร

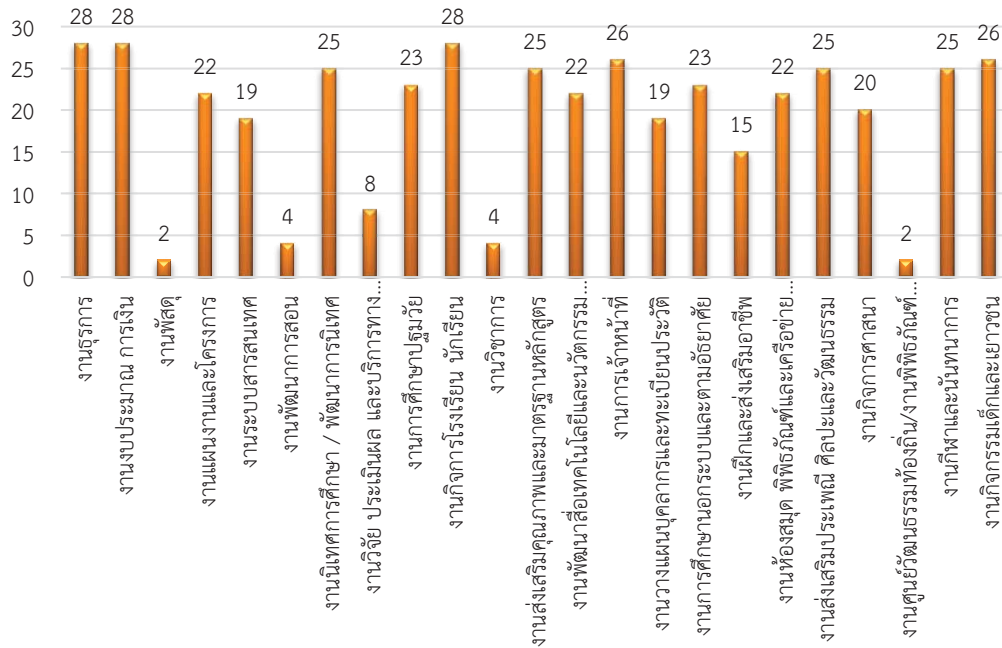
จากแผนภูมิที่ 4 แสดงจำนวนการแบ่งหน่วยสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร พบว่า เทศบาลนคร ที่กำหนดให้มีหน่วยศึกษานิเทศก์ จำนวน 24 แห่ง และเทศบาลนครที่กำหนดให้มีหน่วยพัฒนาวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 1 แห่ง

แผนภูมิที่ 5 จำนวนการแบ่งฝ่ายสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร

จากแผนภูมิที่ 5 แสดงจำนวนการแบ่งฝ่ายสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร พบว่า เทศบาลนคร ที่กำหนดให้มีฝ่ายแผนงานและโครงการ มากที่สุด จำนวน 19 แห่ง รองลงมา ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ จำนวน 16 แห่ง ฝ่ายการศึกษานอกระบบและตาม

อัยาศัย จำนวน 16 แห่ง ฝ่ายส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม/ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม จำนวน 16 แห่ง ฝ่ายกิจการโรงเรียน จำนวน 15 แห่ง ฝ่ายกิจกรรมเด็กและเยาวชน จำนวน 15 แห่ง ฝ่ายวิชาการ จำนวน 13 แห่ง ฝ่ายบริหารงานทั่วไป จำนวน 11 แห่ง ฝ่ายบริหารการศึกษา จำนวน 7 แห่ง ฝ่ายพัฒนาวิชาการ จำนวน 2 แห่ง ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา จำนวน 2 แห่ง ฝ่ายบริการทางการศึกษา จำนวน 2 แห่ง ฝ่ายการเงินและบัญชี จำนวน 1 แห่ง ฝ่ายส่งเสริมคุณภาพและ มาตรฐานหลักสูตร จำนวน 1 แห่ง ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 แห่ง และ ฝ่ายกิจกรรมเด็กและเยาวชนและการศึกษานอกระบบ จำนวน 1 แห่ง

แผนภูมิที่ 6 แสดงจำนวนการแบ่งงานสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน รูปแบบเทศบาลนคร

จากแผนภูมิที่ 6 แสดงจำนวนการแบ่งงานสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร พบว่า เทศบาลนคร ที่กำหนดให้มีงานธุรการ จำนวน 28 แห่ง งานงบประมาณและการเงิน จำนวน 28 แห่ง งานกิจการโรงเรียน/กิจการนักเรียน จำนวน 28 แห่งงานการ เจ้าหน้าที่ จำนวน 26 แห่งงานกิจกรรมเด็กและเยาวชน จำนวน 26 แห่ง งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐาน หลักสูตร จำนวน 25 แห่ง งานนิเทศการศึกษา/พัฒนาการนิเทศ จำนวน 25 แห่ง งานส่งเสริมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม จำนวน 25 แห่ง งานกีฬาและนันทนาการ จำนวน 25 แห่งงานการศึกษาปฐมวัย จำนวน 23 แห่ง งานการศึกษาอกระบบและตามอัธยาศัย จำนวน 23 แห่งงานแผนงานและโครงการ จำนวน 22 แห่ง งานพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา จำนวน 22 แห่ง งานห้องสมุด พิพิธภัณฑ์และเครือข่าย ทางการศึกษา จำนวน 22 แห่ง งานกิจการศาสนา จำนวน 20 แห่ง งานระบบสารสนเทศ จำนวน 19 แห่ง งานวางแผนบุคลากรและทะเบียนประวัติ จำนวน 19 แห่ง งานฝึกและส่งเสริมอาชีพ จำนวน 15 แห่ง งานวิจัย ประเมินผล และบริการทางการศึกษา จำนวน 8 แห่ง งานวิชาการ จำนวน 4 แห่ง งานพัฒนาการสอน จำนวน 4 แห่ง งานพัสดุ จำนวน 2 แห่ง งานศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น/งานพิพิธภัณฑ์เมือง จำนวน 2 แห่ง

สรุปผลการวิจัย

องค์ประกอบการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ประกอบด้วย

1. จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลนครในประเทศไทยมีทั้งสิ้น จำนวน 30 แห่ง พื้นที่ที่มีเทศบาลนครตั้งอยู่มากที่สุด คือ พื้นที่ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ

2. จำนวนหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ได้แก่ สำนักงานการศึกษา มีจำนวน 21 แห่ง และกองการศึกษา จำนวน 9 แห่ง

3. จำนวนการแบ่งส่วนสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ได้แก่ เทศบาลนคร ที่กำหนดให้มีส่วนบริหารการศึกษา จำนวน 21 แห่ง เทศบาลนครที่กำหนดให้มีส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 19 แห่ง และเทศบาลนครที่กำหนดให้มีส่วนศึกษานอกระบบและส่งเสริมอาชีพ จำนวน 1 แห่ง

4. จำนวนการแบ่งฝ่ายสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ได้แก่ เทศบาลนคร ที่กำหนดให้มีฝ่ายแผนงานและโครงการ มากที่สุด จำนวน 19 แห่ง รองลงมา ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ จำนวน 16 แห่ง ฝ่ายศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย จำนวน 16 แห่ง ฝ่ายส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม/ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 16 แห่ง ฝ่ายกิจการโรงเรียน จำนวน 15 แห่ง ฝ่ายกิจกรรมเด็กและเยาวชน จำนวน 15 แห่ง ฝ่ายวิชาการ จำนวน 13 แห่ง ฝ่ายบริหารงานทั่วไป จำนวน 11 แห่ง ฝ่ายบริหารการศึกษา จำนวน 7 แห่ง ฝ่ายพัฒนาวิชาการ จำนวน 2 แห่ง ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา จำนวน 2 แห่ง ฝ่ายบริการทางการศึกษา จำนวน 2 แห่ง ฝ่ายการเงินและบัญชี จำนวน 1 แห่ง ฝ่ายส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตร จำนวน 1 แห่ง ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 แห่ง และ ฝ่ายกิจกรรมเด็กและเยาวชนและการศึกษานอกระบบ จำนวน 1 แห่ง

5. จำนวนการแบ่งงานสำหรับการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ได้แก่ เทศบาลนคร ที่กำหนดให้มีงานธุรการ จำนวน 28 แห่ง งานงบประมาณและการเงิน จำนวน 28 แห่ง งานกิจการโรงเรียน/กิจการนักเรียน จำนวน 28 แห่ง งานการเจ้าหน้าที่ จำนวน 26 แห่ง งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน จำนวน 26 แห่ง งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตร จำนวน 25 แห่ง งานนิเทศการศึกษา/พัฒนาการนิเทศ จำนวน 25 แห่ง งานส่งเสริมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม จำนวน 25 แห่ง งานกีฬาและนันทนาการ จำนวน 25 แห่ง งานการศึกษาปฐมวัย จำนวน 23 แห่ง งานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย จำนวน 23 แห่ง งานแผนงานและโครงการ จำนวน 22 แห่ง งานพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา จำนวน 22 แห่ง งานห้องสมุด พิพิธภัณฑ์และเครือข่ายทางการศึกษา จำนวน 22 แห่ง งานกิจการศาสนา จำนวน 20 แห่ง งานระบบสารสนเทศ จำนวน 19 แห่ง งานวางแผนบุคลากรและทะเบียนประวัติ จำนวน 19 แห่ง งานฝึกและส่งเสริมอาชีพ จำนวน 15 แห่ง งานวิจัย ประเมินผล และบริการทางการศึกษา จำนวน 8 แห่ง งานวิชาการ จำนวน 4 แห่ง งานพัฒนาการสอน จำนวน 4 แห่ง งานพัสดุ จำนวน 2 แห่ง งานศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น/งานพิพิธภัณฑ์เมือง จำนวน 2 แห่ง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนครเพื่อให้ได้องค์ประกอบการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ซึ่งข้อค้นพบจากการวิจัยสอดคล้องกับ ธวัชชัย วรรณิกักร (2559) ที่ได้ดำเนินการวิจัยภารกิจการจัดการศึกษาของเทศบาลนคร พบว่า ประกอบด้วย 13 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการจัดการศึกษาพัฒนาเด็กเล็ก (2) ด้านการจัดการศึกษาภาคบังคับ (3) ด้านการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (4) ด้านการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา (5) ด้านการจัดการศึกษานอกระบบ (6) ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (7) ด้านการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (8) ด้านส่งเสริมสนับสนุน อนุรักษ์วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น (9) ด้านการจัดการศึกษาอาชีพในชุมชน (10) ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ในเขตเทศบาลนคร (11) ด้านการเตรียมการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 (12) ด้านการจัดการศึกษาองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ (13) ด้านการจัดการอุดมศึกษาของเทศบาลนคร นอกจากนี้ ธนกร เชื้อจรรย์ (2554) ได้ดำเนินการวิจัยอนาคตภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554 – 2563) ซึ่งพบว่า อนาคตภาพด้านที่ 1 ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน อนาคตภาพด้านที่ 2 ด้านการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา อนาคตภาพด้านที่ 3 ด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา โดยการยกฐานะกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสำนักการศึกษา อนาคตภาพด้านที่ 4 ด้านครู อาจารย์และบุคลากร การวางแผนพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา อนาคตภาพด้านที่ 5 ด้านหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรการอบรม สัมมนา ทั้งมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา อนาคตภาพด้านที่ 6 ด้านกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยที่หลากหลาย อนาคตภาพด้านที่ 7 ด้านทรัพยากรและการลงทุน การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม อนาคตภาพด้านที่ 8 ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อนาคตภาพด้านที่ 9 ด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน อนาคตภาพด้านที่ 10 ด้านการส่งเสริมอาชีพ อนาคตภาพด้านที่ 11 ด้านการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ องค์ประกอบการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนครที่ค้นพบ ยังมีส่วนที่สอดคล้องกับ Dragash Municipality (2012) ที่ได้กำหนดแผนการพัฒนาการศึกษาของเทศบาล ระยะ 10 ปี ระหว่างปี 2012 - 2022 กล่าวคือ การจัดระบบการจัดการโรงเรียนคู่ขนาน การจัดการศึกษาในระบบและระดับมัธยมศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา กระบวนการดำเนินการทางการศึกษา การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาหลักสูตรใหม่

จะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ถือเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมในการบริหารการศึกษา ทั้งในด้านขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร และงบประมาณ ซึ่งปัจจุบัน เทศบาลนครจำนวนไม่น้อยที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของชุมชน จนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญคือ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และเห็นความสำคัญของการศึกษา มีการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการศึกษา ได้รับการกระจายอำนาจทางการศึกษา และสามารถนำลงสู่การปฏิบัติได้เป็นแบบอย่าง สามารถจัดการศึกษาได้ตามเป้าหมาย และมาตรฐานของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนส่วนใหญ่

ดังนั้น การบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ปรากฏองค์ประกอบการบริหารที่สอดคล้องและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกอบกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 อันเป็นกรอบเป้าหมายและทิศ

ทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคน สามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้การพัฒนาประเทศในทุกกระบวนมีความสอดคล้องกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้มีความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนคร ควรมีการแบ่งส่วนฝ่าย งาน และกำหนดภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจนเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งระบบ เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาอยู่ภายใต้กรอบเดียวกัน และสามารถพัฒนาต่อยอดได้ทั้งระบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปต่อยอดพัฒนายุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลนครทั้งระบบ หรือวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบรายองค์ประกอบว่ามีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562, 9 กันยายน). *ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นจาก <http://www.dla.go.th/work/abt/>
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2562, 1 ตุลาคม). *ระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นจาก <http://infov1.dla.go.th/>
- _____. (2560, 4 ธันวาคม). *แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*. สืบค้นจาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2018/2/9661_11748.pdf
- ประภาพรธรรม ไชยวงษ์. (2551). การกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่น. *วารสารการศึกษาไทย*, 5(50), 22 - 26.
- ธนกร เชื้อจำรูญ. (2554). *อนาคตภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554-2563)*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม). สืบค้นจาก <http://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2554/98776/>
- ธวัชชัย กรณิการ์. (2559). *ภารกิจจัดการศึกษาของเทศบาลนคร*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร). สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/1068>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับสรุป*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2553). *รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2551*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

_____. (2561). สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิค.
Municipal Development Plan for the Municipality of Dragash/Drasgë 2012 - 2022. (2012, October 1). Retrieved from [http://www.undp.org/content/dam/kosovo/docs/ Dragash/Dragash%20MDP_Part%201_FINAL_updated_130225.pdf](http://www.undp.org/content/dam/kosovo/docs/Dragash/Dragash%20MDP_Part%201_FINAL_updated_130225.pdf)